

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

ПРАКТИКУМ З АНАЛІЗУ МІГРАЦІЇ ТА РИНКУ ПРАЦІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**Електронні методичні рекомендації до вивчення навчальної
дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29
«Міжнародні відносини»**

Методичні рекомендації підготовлено у межах проекту ЕРАЗМУС+ 611599-EPP-1-2019-1-UA-
EPP1MO-MODULE «Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів до
Європейського Союзу: виклики для України», який фінансуються з боку Європейського Союзу

Funded by the
European Union

**Одеса
2022**

УДК 339.9

Я 49

Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова.

Протокол № 9 від 24 травня 2022 р.

Автор:

С. О. Якубовський, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Рецензенти: **Довгаль Олена Андріївна** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; **Садченко Олена Василівна** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ОНУ імені І.І. Мечникова.

Я 49

Практикум з аналізу міграції та ринку праці країн Європейського Союзу [Електронне видання]: електронні методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні відносини». Укладач: Якубовський С. О. Одеса, 2022. – 37 с. – 852 КБ.

Методичні рекомендації підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Практикум з аналізу міграції та ринку праці країн Європейського Союзу», що викладається здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 292 «Міжнародні економічні відносини». Основна мета методичних вказівок – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні дисципліни на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи.

© Якубовський С. О., 2022

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2022

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	4
Розділ 1. Зміст навчального матеріалу	8
Розділ 2. Структура навчальної дисципліни	11
Розділ 3. Тематика лабораторних занять	12
Розділ 4. Самостійна робота	14
Розділ 5. Форми контролю і методи оцінювання.....	15
Розділ 6. Питання до підсумкового контролю	17
Розділ 7. Розподіл балів, які отримують студенти.....	19
Розділ 8. Методичне забезпечення.....	19
Розділ 9. Рекомендовані література та інші джерела.....	20
Розділ 10. Електронні інформаційні ресурси.....	22
Додатки.....	23

ВСТУП

Навчальна дисципліна «*Практикум з аналізу міграції та ринку праці країн Європейського Союзу*» належить до вибіркових дисциплін та є дуже важливою складовою загальної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини. Навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують міжнародний профіль фахівця в області міжнародних економічних відносин.

Дисципліна викладається у першому семестрі на другому курсі навчання здобувачів вищої освіти за програмою підготовки магістрів. Для опанування навчальної дисципліни програмою передбачено 3 кредитів ECTS (90 академічних годин). Аудиторне навантаження на денній формі навчання складає: лабораторні заняття – 30 години, самостійна робота – 60 годин. Форма контролю – залік. Під час навчання дисципліни здобувачі мають також підготувати та захистити індивідуальний навчально-дослідницький проект.

Зміст дисципліни фокусується на наслідках міжнародної міграції та потоків біженців, які стали одним із вирішальних факторів розвитку світової економіки та національних економік в останні десятиліття. Для держав-членів ЄС міжнародна міграція була значною рушійною силою розвитку ринку праці та економічного зростання. Приблизно 4% населення ЄС є громадянами країн, що не входять до ЄС. Імміграція до ЄС була корисною для економічного розвитку ЄС та суспільства з точки зору заповнення нестачі робочої сили та вирішення демографічних проблем.

Водночас для країн походження міграція допомагає забезпечити фінансову, людську та соціальну підтримку тим, хто залишився. У той же час, протягом останнього року Європа зіткнулася з складною ситуацією з біженцями та шукачами притулку, які проникають через її кордони. Лише у 2022 році після початку повномасштабної війни Росії проти України в Європу потрапило понад 6 мільйонів людей з України.

Нова ситуація, що виникла, спровокувала дискусію та пошук нових рішень, а також висвітлення аргументів антиміграційних політичних партій у Європі. Очевидно, що зараз Європа переживає інтенсивний процес міжнародної міграції та пошуку притулку, який вимагає нових точок зору та підходів, щоб впоратися з цим. Усі ці події потребують нового осмислення, підходів та досліджень у сфері міграції та пошуку притулку.

Крім того, триваюча агресія Росії в Україні змушує внутрішньо переміщених осіб та біженців шукати легального перебування в Європі. Зважаючи на відносини між ЄС та Україною, економічна інтеграція та соціальна робота з мігрантами та біженцями набувають більшого значення.

Використовуючи міждисциплінарний підхід, у рамках курсу досліджуються соціально-економічні наслідки міжнародної міграції в Європейському Союзі та Україні, зосереджуючись на соціально-економічній інтеграції біженців та мігрантів.

Головною ціллю курсу є передача знань і створення студентам міцного навчального та дослідницького середовища для вивчення соціально-економічних наслідків міжнародної міграції та потоків біженців у Європейському Союзі та Україні, створюючи критичний діалог між ними.

Мета курсу: глибоке розуміння студентами змісту процесів міжнародної міграції населення, у тому числі, трудових ресурсів у країнах Європейського Союзу. Студенти знайомляться з впливом міграційних процесів на економічний розвиток приймаючих країн Євросоюзу, а також з методами його дослідження. Здобувачі навчаються проводити самостійні дослідження на теми причин виникнення та наслідків (позитивних та негативних) міграції, а також грошових переказів від мігрантів. Окрема увага приділяється міграційним потокам між Україною та країнами ЄС.

Завдання дисципліни:

- надати послідовний і систематичний виклад усього комплексу проблем, пов'язаних з процесами міжнародної міграції населення у сучасних МЄВ;
- дослідити причини та наслідки міжнародної міграції у країнах Європейського Союзу;
- ознайомити студентів з основами зовнішньої міграції з України;
- проаналізувати міграційні потоки між Україною та ЄС.
- розглянути права, обов'язки та проблеми українських мігрантів та біженців у країнах ЄС;
- навчити студентів проводити дослідження на відповідному рівні.

Процес вивчення дисципліни, спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) загальних (ЗК):

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

СК 9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН 14. Презентувати результати власних досліджень, шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- ✓ основні тенденції міграційних процесів у країнах ЄС;
- ✓ причини та наслідки міжнародної міграції у країнах Європейського Союзу;
- ✓ основні принципи міграційної політики Європейського Союзу;
- ✓ сучасні тенденції розвитку зовнішньої міграції з України;
- ✓ права, обов'язки та проблеми українських мігрантів та біженців у країнах ЄС.

вміти:

- ✓ досліджувати проблеми, пов'язані з процесами міжнародної міграції населення у сучасних МЄВ;
- ✓ виявляти сучасні тенденції розвитку міжнародної міграції у країнах Європейського Союзу;
- ✓ проводити дослідження і аналіз міграційних потоків між Україною та ЄС за останні 20 років на відповідному рівні;

- ✓ проводити дослідження і аналіз наслідків грошових переказів мігрантів з країн ЄС до України на відповідному рівні;
- ✓ застосовувати кумулятивні знання, наукові досягнення, інформаційні технології при здійсненні досліджень у сфері ринку праці та міжнародної міграції;
- ✓ знаходити засоби розв'язання проблем і прогнозувати майбутні наслідки прийнятих рішень;
- ✓ презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Тема 1. Сутність та види міжнародної міграції

Сутність трудової та нетрудової міграції. Причини трудової міграції. Форми та види трудовий міграції. Внутрішня, зовнішня міграція за: часом перебування (постійна, тимчасова, сезонна, маятникова міграція); ознакою законності та легітимності (легальна, нелегальна); рівнем державного регулювання (регульована, нерегульована); територіальним охопленням (міжконтинентальна; внутрішньоконтинентальна).

Тема 2. Міжнародна міграція населення як чинник розвитку сучасних міжнародних економічних відносин

Еволюція теоретичних поглядів на міграцію. Закони міграції. Неокласична теорія міграції. Модель персонального вибору.

Теорія подвійного ринку праці. Синтетична теорія міжнародної міграції, її відповідність реаліям.

Тема 3. Економічні наслідки міжнародної міграції

Міграція населення як чинник розвитку сучасних міжнародних економічних відносин. Наслідки міграції населення у приймаючих державах та країнах походження.

Динаміка глобальних міграційних процесів та їх наслідки для окремих країн та регіонів.

Тема 4. Основні тенденції міграційних процесів у країнах Європейського Союзу

Старіння населення та Індекс фертильності у країнах Європи. Динаміка зростання кількості мігрантів у країнах ЄС.

Країни, що є найбільшими центрами тяжіння мігрантів у Європейському Союзі. Тенденції та динаміка зростання кількості мігрантів з країн, що не входять до складу ЄС.

Тема 5. Сучасний стан ринку праці країн Європейського Союзу

Структура робочої сили, динаміка зайнятості та безробіття у країнах Європейського Союзу. Поняття робочої сили у сучасному контексті міжнародної міграції.

Рівні економічного розвитку, заробітної плати та умови праці у країнах Європейського Союзу як фактори тяжіння робочої сили та її втрати під час еміграції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА КРАЇН ЄС ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РИНОК ПРАЦІ

Тема 6. Правові основи міграційної політики ЄС

Огляд основних питань щодо функціонування ЄС та законодавства ЄС. Поняття та основні напрями міграційної політики ЄС. Рамкові документи ЄС в сфері міграції.

Нормативні акти, що визначають напрями регулювання внутрішньої міграції. Нормативні документи, які регулюють питання міграції біженців та шукачів притулку.

Тема 7. Особливості реалізації міграційної політики окремих країн Європейського Союзу

Поняття міграційної політики. Міграційна політика Європейського Союзу в умовах демографічної кризи. Регулювання міграції у країнах Європейського Союзу.

Методи дослідження наслідків грошових переказів мігрантів для країн донорів робочої сили та держав, що приймають робочу силу, серед країн Європейського Союзу.

Тема 8. Права людини у міграційних процесах у країнах Європейського Союзу

Поняття та зміст права на життя. Позитивні зобов'язання держави у світлі права на життя та особливості їх реалізації в окремих країнах Європейського Союзу.

Особливості процесу екстрадиції у країнах Європейського Союзу. Умови утримання в установах тимчасового перебування мігрантів в окремих країнах Європейського Союзу.

Тема 9. Вплив міграції на економічний розвиток європейських країн

Історична обумовленість та економічна обґрунтованість залучення іноземної робочої сили до країн Європи. Аналіз динаміки міграційних процесів у ЄС під час криз, які були зумовлені збройними конфліктами у країнах Азії та в Україні.

Наукові методи дослідження впливу міграції на економічне зростання країн-реципієнтів біженців та мігрантів.

Тема 10. Міграційні потоки між Україною та країнами Європейського Союзу

Методи аналізу міграційних потоків між Україною та країнами Європейського Союзу. Особливості системи регулювання з боку країн Європейського Союзу в умовах повномасштабної агресії Росії.

Регулювання міграції в Україні. Основні положення нормативної бази в Україні щодо регулювання міграційних процесів в умовах війни Росії проти України.

Вплив іммігрантів на ринок праці та економічне зростання країн Європейського Союзу. Статистика надходжень грошових переказів мігрантів в Україну з країн Європейського Союзу.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин, відведених на:			
	Усього	Лекції	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції міграції населення та їх особливості у країнах Європейського Союзу				
Тема 1. Сутність та види міжнародної міграції	6	2		4
Тема 2. Міжнародна міграція населення як чинник розвитку сучасних міжнародних економічних відносин	6	2		4
Тема 3. Економічні наслідки міжнародної міграції	8	2	2	4
Тема 4. Основні тенденції міграційних процесів у країнах Європейського Союзу	6		2	4
Тема 5. Сучасний стан ринку праці країн Європейського Союзу	6		2	4
Разом за змістовим модулем 1	32	6	6	20
Змістовий модуль 2. Міграційна політика країн ЄС та її вплив на ринок праці				
Тема 6. Правові основи міграційної політики ЄС	6	2		4
Тема 7. Особливості реалізації міграційної політики окремих	6	2		4

країн Європейського Союзу				
Тема 8. Права людини у міграційних процесах у країнах Європейського Союзу	6	2		4
Тема 9. Вплив міграції на економічний розвиток європейських країн	12	2	6	4
Тема 10. Міграційні потоки між Україною та країнами Європейського Союзу	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	38	10	8	20
ІНДЗ	20			20
Усього годин	90	16	14	60

3. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Економічні наслідки міжнародної міграції. Завдання: «Проаналізувати під час лабораторного заняття динаміку міграційних потоків з однієї з країн світу за 2015-2021 роки. Джерело інформації: The Global Migration Data Portal Databases, 2022. URL: https://www.migrationdataportal.org/	2
2	Основні тенденції міграційних процесів у країнах Європейського Союзу.	2

	<p>Завдання: «Проаналізувати під час лабораторного заняття динаміку еміграції та імміграції до однієї з країн Європейського Союзу».</p> <p>Джерело інформації: Eurostat, (2022). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes?lang=en&display=list&sort=category</p>	
3	<p>Сучасний стан ринку праці країн Європейського Союзу. Завдання: «Проаналізувати під час лабораторного заняття рівень безробіття серед мігрантів, рівень безробіття серед не європейців та здійснити порівняння цих даних з даними по рівню безробіття в одній з країн ЄС».</p> <p>Джерело інформації: Eurostat, (2022). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes?lang=en&display=list&sort=category</p>	2
4	<p>Вплив міграції на економічний розвиток європейських країн. Завдання: «Визначити під час лабораторних занять взаємозалежність між макроекономічними показниками однієї з країн Європейського Союзу та динамікою еміграції та імміграції».</p> <p>Джерела інформації: Eurostat, (2022). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes?lang=en&display=list&sort=category European Central Bank, (2022). URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html. International Monetary Fund, (2022) Databases, URL: https://www.imf.org/en/Data.</p>	6
5	<p>Міграційні потоки між Україною та країнами Європейського Союзу</p>	2
	Разом	14

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Сутність та види міжнародної міграції	4
2	Міжнародна міграція населення як чинник розвитку сучасних міжнародних економічних відносин	4
3	Економічні наслідки міжнародної міграції	4
4	Основні тенденції міграційних процесів у країнах Європейського Союзу	4
5	Сучасний стан ринку праці країн Європейського Союзу	4
6	Правові основи міграційної політики ЄС	4
7	Особливості реалізації міграційної політики окремих країн Європейського Союзу	4
8	Права людини у міграційних процесах у країнах Європейського Союзу	4
9	Вплив міграції на економічний розвиток європейських країн	4
	Міграційні потоки між Україною та країнами Європейського Союзу	4
10	Виконання ІНДЗ	20
	Разом	60

ІНДЗ. На основі теоретичних матеріалів та необхідних вихідних статистичних даних, кожний студент самостійно обирає одну національну економіку в Європі та досліджує вплив міжнародної міграції на її соціально-економічний розвиток. Виконане завдання оформляється за технічними вимогами курсової роботи, обсяг завдання – до 15 сторінок. Оцінка за завдання виставляється під час його захисту студентом, який проводиться на останньому занятті та в часи консультацій викладача на кафедрі. Максимальна кількість балів за завдання – до 20 балів у складі загальної підсумкової оцінки за семестр.

Джерела інформації для підготовки ІНДЗ: Eurostat, (2022). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes?lang=en&display=list&sort=category; European Central Bank, (2022). URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html; International Monetary Fund, (2022) Databases, URL: <https://www.imf.org/en/Data>.

Реалізація навчальної дисципліни передбачає використання словесних методів (лекція, дискусія, обговорення проблемних питань щодо застосування методів оцінки ризиків інвестування), наочних (використання мультимедійних презентацій, презентація власних досліджень) та практичних методів (проведення практично-орієнтованих занять з використанням аналітичних баз фінансових даних, обговорення та вирішення бізнес-кейсів, використання інформаційних англомовних ресурсів).

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання усних відповідей та результатів виконання лабораторних завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання індивідуального завдання; підсумковий письмовий тест. Підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом на підставі наданої викладачем літератури з інвестиційного менеджменту; вільно та аргументовано викладає вивчений матеріал під час усних виступів; повністю розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому додаткову літературу; висловлює свої думки, робить висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки. Здобувач проявляє креативний підхід до виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи; проводить аналіз та порівняння вивченого матеріалу.	творчо розкриває сутність практичних питань під час практичного заняття, використовуючи додаткову літературу; використовує теоретичні знання при виконання індивідуальної та самостійної роботи; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Добре	добре володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу з інвестиційного менеджменту; вільно використовує категоріальний апарат дисципліни; при представленні деяких питань не вистачає аргументації відповіді та застосування додаткової, самостійно вивченої інформації; допускаються при цьому окремі дрібні неточності.	правильно відповів на більшість запитань від викладача; виконав всі індивідуальні та самостійні завдання, але не достатньо повно їх розкрив та не використав додаткову літературу, що пропонується даною програмою.
Задовільно	володіє навчальним матеріалом та категоріальним апаратом на початковому рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зав'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час відповідей та не надає аргументації щодо них.	має елементарні навички виконання завдання; правильно відповідає на половину запитань; виконав на задовільному рівні індивідуальні та самостійні завдання.
Незадовільно з можливістю повторного складання	студент володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; не володіє категоріальним апаратом; не може надати чітких відповідей та робити висновки.	не виконав індивідуального та самостійних завдань, але може дати відповідь на декілька питань для підсумкового контролю.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє категоріальним апаратом та навчальним матеріалом	не виконав індивідуальне та самостійні завдання та не може дати відповідь на жодне питання з підсумкового контролю

6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність трудової та нетрудової міграції.
2. Причини трудової міграції.
3. Еволюція теоретичних поглядів на міграцію.
4. Закони міграції. Неокласична теорія міграції.
5. Модель персонального вибору. Теорія подвійного ринку праці.
6. Синтетична теорія міжнародної міграції, її відповідність реаліям.
7. Міграція населення як чинник розвитку сучасних міжнародних економічних відносин.
8. Наслідки міграції населення у приймаючих державах та країнах походження.
9. Динаміка глобальних міграційних процесів та їх наслідки для окремих країн та регіонів.
10. Основні тенденції міграційних процесів у країнах Європейського Союзу.
11. Старіння населення та Індекс фертильності у країнах Європи.
12. Динаміка зростання кількості мігрантів у країнах ЄС.
13. Країни, що є найбільшими центрами тяжіння мігрантів у Європейському Союзі.
14. Тенденції та динаміка зростання кількості мігрантів з країн, що не входять до складу ЄС.
15. Сучасний стан ринку праці країн Європейського Союзу
16. Структура робочої сили, динаміка зайнятості та безробіття у країнах Європейського Союзу.
17. Поняття робочої сили у сучасному контексті міжнародної міграції.
18. Рівні економічного розвитку, заробітної плати та умови праці у країнах Європейського Союзу як фактори тяжіння робочої сили та її втрати під час еміграції.
19. Правові основи міграційної політики ЄС
20. Огляд основних питань щодо функціонування ЄС та законодавства ЄС.
21. Поняття та основні напрями міграційної політики ЄС. Рамкові документи ЄС в сфері міграції.
22. Нормативні акти, що визначають напрями регулювання внутрішньої міграції.
23. Нормативні документи, які регулюють питання міграції біженців та шукачів притулку.
24. Особливості реалізації міграційної політики окремих країн Європейського Союзу
25. Поняття міграційної політики.

26. Міграційна політика Європейського Союзу в умовах демографічної кризи.
27. Регулювання міграції у країнах Європейського Союзу.
28. Методи дослідження наслідків грошових переказів мігрантів для країн донорів робочої сили та держав, що приймають робочу силу, серед країн Європейського Союзу.
29. Права людини у міграційних процесах у країнах Європейського Союзу
30. Позитивні зобов'язання держави у світлі права на життя та особливості їх реалізації в окремих країнах Європейського Союзу.
31. Особливості процесу екстрадиції у країнах Європейського Союзу.
32. Умови утримання в установах тимчасового перебування мігрантів в окремих країнах Європейського Союзу.
33. Вплив міграції на економічний розвиток європейських країн
34. Історична обумовленість та економічна обґрунтованість залучення іноземної робочої сили до країн Європи.
35. Аналіз динаміки міграційних процесів у ЄС під час криз, які були зумовлені збройними конфліктами у країнах Азії та в Україні.
36. Наукові методи дослідження впливу міграції на економічне зростання країн-реципієнтів біженців та мігрантів.
37. Міграційні потоки між Україною та країнами Європейського Союзу
38. Методи аналізу міграційних потоків між Україною та країнами Європейського Союзу.
39. Особливості системи регулювання з боку країн Європейського Союзу в умовах повномасштабної агресії Росії.
40. Регулювання міграції в Україні. Основні положення нормативної бази в Україні щодо регулювання міграційних процесів в умовах війни Росії проти України.
41. Вплив іммігрантів на ринок праці та економічне зростання країн Європейського Союзу.
42. Статистика надходжень грошових переказів мігрантів в Україну з країн Європейського Союзу.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний та періодичний контроль			Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	
40	40	20	100

Поточний та періодичний контроль										Сума балів	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T 10	20	100
3	3	8	8	8	2	2	2	16	8		
Контрольна робота – 10 б.					Контрольна робота – 10 б.						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Презентації тем курсу, корисні матеріали, література розміщені у Гугл-класі.
2. Рекомендована література.
3. Електронні інформаційні ресурси.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Іващук І. О., Стахова Н. В., Живко М. А. Міжнародні міграційні процеси: навчальний посібник / І. О. Іващук, Н. В. Стахова, М. А. Живко. – Тернопіль: ЗУНУ. 2022. 204 с.
2. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. – 39 с.
3. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. (Сер. «Проблеми регіонального розвитку»).
4. Короленко Н. В., Петросян А. А. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки. Ефективна економіка. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2021/87.pdf.
5. Комар Н.В. Міста дестинації мігрантів в Європі: виклики та можливості. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 1. Ч. 2. С. 47–55. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1751> УДК 339.9
6. Цевух Ю.О. Якубовський С.О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: монографія. Одеса: Одес. нац.ун-т імені І. І. Мечникова. 2017 – 235 с.
7. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. К.: НІСД, 2018. 472 с.
8. Шергіна Л. А., Бурма Ю.В. Вплив міграції людських ресурсів на економічний розвиток країн. Економічні студії – науковий журнал Львівської економічної фундації. 2018 р. №1 (19) . – С. 88-92.
9. Dominese G., Yakubovskiy S., Tsevukh J., Rodionova T. Impact of International Migration Flows on the European Union and Ukraine. Transition Studies Review. 2020. Vol. 27(2). URL: <https://transitionacademiapress.org/jtsr/article/view/301>
10. Migration and Development Brief 37. World Bank Group. November 2021. URL: <https://www.knomad.org/publication/migration-and-development-brief-37>
11. Report on the human rights situation in Ukraine. 1 February – 30 April 2022. United Nations. Human rights. URL: <https://ukraine.un.org/en/201055-report-human-rights-situation-ukraine>
12. McAuliffe, M. and A. Triandafyllidou (eds.), 2021. World Migration Report 2022. International Organization for Migration (IOM), Geneva. URL: <https://publications.iom.int/system/files/pdf/WMR-2022.pdf>

Додаткова

1. European Commission, March 2022. Ukraine: €3.4 billion REACT-EU pre-financing to Member States welcoming refugees fleeing Ukraine. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1961
2. European Commission, March 2022. Ukraine: Cohesion funding to support people fleeing Russia's invasion of Ukraine. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_1607
3. The Library of Congress, May 2022. Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022. Available at: <https://www.congress.gov/117/plaws/publ118/PLAW-117publ118.pdf>
4. International Organization for Migration, May 2022. IOM Scales Up Regional Displacement Tracking in Response to the War in Ukraine. Available at: <https://www.iom.int/news/iom-scales-regional-displacement-tracking-response-war-ukraine>
5. International Labour Organization, May 2022. The impact of the Ukraine crisis on the world of work: Initial assessments. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/documents/briefingnote/wcms_844295.pdf
6. Ukraine: Migration Statistics, Policy and Humanitarian Responses, July 2022. Migration Data Portal. Available at: <https://www.migrationdataportal.org/ukraine>
7. The State of Protection of Ukrainians Abroad, June 2022. Verkhovna Rada of Ukraine. Available at: <https://www.rada.gov.ua/print/224033.html>
8. Refugees from Ukraine recorded across Europe, July 2022. Refugees Operational Data Portal by the UN Refugee Agency. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
9. Trade Unions in Ukraine and Moldova use their properties to provide shelter for internally displaced persons and refugees, July 2022. International Labour Organization. URL: <https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/ukraine-crisis/facet/lang--en/index.htm>
10. World Bank. 2021. *Global Economic Prospects, January 2021*. Washington, DC: World Bank. doi: 10.1596/978-1-4648-1612-3.
11. Flores E., Granelli L. The pandemic crisis response is a long-term marathon: Some key principles to drive the G20 economic policy response in 2021 // Elena Flores, Lucia Granelli. - 14 December 2020. - [Електронний ресурс]: Research-based policy analysis and commentary from leading economists. – URL:

<https://voxeu.org/article/some-key-principles-drive-g20-economic-policy-response-2021>

12. De Kluyver, C. (n.d.). Fundamentals of Global Strategy. Saylor Foundation. 2017.

10. ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ

1. Eurostat, (2022). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes?lang=en&display=list&sort=category; European Central Bank, (2022). URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html; International Monetary Fund, (2022) Databases, URL: <https://www.imf.org/en/Data>.
2. Global Migration Data Portal, Migration data relevant for the COVID-19 pandemic, April 2022. URL: <https://www.migrationdataportal.org/themes/migration-data-relevant-covid-19-pandemic>
3. World Bank, A War in a Pandemic: Implications of the Ukraine crisis and COVID-19 on global governance of migration and remittance flows, May 2022. URL: https://www.knomad.org/sites/default/files/2022-05/Migration%20and%20Development%20Brief%2036_May%202022_0.pdf
4. The UN Refugee Agency, Operation Data Portal: Ukraine Refugee Situation. URL: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>
5. Statistical Information, May 2022. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
6. The Global Knowledge Partnership on Migration and Development, URL: <https://www.knomad.org/data/remittances>

Зразок виконаного ІНДЗ

на тему: **“ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ШВЕЦІЇ”**

Студентки 2 курсу магістратури
Спеціальності 292
Міжнародні економічні відносини

Одеса 2022 рік

Протягом усієї історії людства люди мігрували з одного місця до іншого. Щодня мігранти та біженці намагаються дістатися до ЄС у пошуках захисту та кращого життя. Одні використовують законні шляхи, інші ризикують життям у морі, рятуючись від політичного гноблення, війни, стихійних лих та злиднів. Що робить ЄС для розв'язання міграційної кризи?

Біженці – це люди, які рятуються від збройних конфліктів чи переслідувань. Вони визнаються такими в країні, що приймає, на підставі обґрунтованих побоювань переслідувань з причин раси, релігії, національності, політики або приналежності до певної соціальної групи. За даними УВКБ ООН, на кінець 2018 року у світі налічувалося 25,9 млн. біженців. У ЄС кваліфікаційна директива встановлює керівні принципи надання міжнародного захисту тим, хто її потребує.

Прохачі притулку – це люди, які претендують на статус біженця, але ще не визнані такими. Нині вони мають звернутися за захистом до першої країни ЄС, до якої вони в'їжджають. Вони набувають статусу біженця або іншої форми міжнародного захисту лише після позитивного рішення національних властей. Це означає, що не кожен прохач притулку буде визнаний біженцем. У 2018 році країни ЄС надали захист майже 333 400 особам, які шукають притулку.

Мігранти, з іншого боку, зазвичай вирішують переїхати не через пряму загрозу чи переслідування, а в основному для покращення свого життя: знайти роботу, здобути кращу освіту, воз'єднатися з сім'єю. Біженці захищені міжнародним правом, зокрема, Конвенцією про біженців 1951 року, тоді як національні уряди звертаються з мігрантами відповідно до власних імміграційних законів і процесів.

Поряд з політикою надання притулку, програмами захисту кордонів та гуманітарною допомогою ЄС підтримує інтеграцію біженців до європейських суспільств, наприклад, через Фонд притулку, міграції та інтеграції (AMIF).

Хоча ЄС підтримує розробку ефективних стратегій інтеграції, ситуація на місцях є дуже нерівномірною у різних державах-членах. Ці проблеми іноді посилюються, коли молодим біженцям виповнюється 18 років і мережі

підтримки, на які вони покладалися раніше, зникають відразу. З іншого боку, рівень досвіду у питаннях інтеграції у різних державах-членах різний.

У часи зростання дискримінації, забобонів, расизму та ксенофобії існують правові, моральні та економічні імперативи для підтримки основних прав, цінностей та свобод ЄС та для роботи над створенням більш згуртованих суспільств.

Щоб розуміти повну картину стану міграції та кількості біженців, різноманітних ускладнень, політики країн Європейського Союзу щодо мігрантів та біженців, регулярно випускаються статті та документи, в яких іде детальний опис проблеми. Серед останніх публікацій на цю тему можна виділити статтю Tesseltje de Lange “Recasting the Single Permit Directive: furthering the protection of migrants at work in the EU?” [1], в якому йдеться про те, що Європейська комісія наводить політичні та економічні аргументи на користь сталого та загального підходу до трудової міграції. Справді, більшість країн-членів ЄС стикаються зі старінням населення, яке потребує догляду, а нестача робочої сили після COVID-19 зростає, ставлячи під загрозу "зелений перехід". Однією із законодавчих пропозицій, поданих Європейською комісією, є перегляд Директиви про єдиний дозвіл. Хоча Європейська комісія передбачала включити до нового пакту умови допуску для низько- та середньокваліфікованих працівників, від цієї ідеї відмовилися. Умови допуску низькокваліфікованих та середньокваліфікованих працівників достатньою мірою регулюються національним законодавством, таким є відкликання, отримане Комісією від держав-членів.

У статті Daniel Thym “Temporary Protection for Ukrainians: the Unexpected Renaissance of ‘Free Choice’” [2] йдеться про активізацію директиви про тимчасовий захист через агресивну війну в Україні, що спричинила від'їзд буквально мільйонів громадян протягом кількох днів. Така міра була розумною та прагматичною реакцією інституцій ЄС. Держави-члени одноголосно погодилися зробити це на засіданні Ради з юстиції та внутрішніх справ у четвер, 3 березня 2022 року. Остаточний текст Виконавчого рішення Ради ЄС було опубліковано наступного дня. Звернення до цієї старої директиви, яка раніше не

була задіяна жодного разу, має дві основні переваги. По-перше, це запобігає перенапрузі мізерних адміністративних ресурсів. Бенефіціари матимуть статус захисту без необхідності проходити тривалі та складні процедури отримання притулку. На це пішли б тижні, а то й місяці. Натомість державні органи можуть зосередитися на прийомі бенефіціарів. По-друге, Директива про тимчасовий захист завжди сприймалася як інструмент міждержавної солідарності у відповідь на тривалі політичні суперечки 1990-х років. Німеччина та Австрія були серед країн, які прийняли найбільше людей, що втекли від громадянських воєн у колишній Югославії, і без особливого успіху лобювали обов'язкову солідарність. Директива про тимчасовий захист стала результатом багаторічних дебатів із цих питань, цим відклавши розробку механізмів солідарності до стадії реалізації.

Вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року призвело до однієї з найбільших гуманітарних криз у новітній історії Європи, а війна, що триває, викликає все більшу кількість жертв, руйнувань і переміщень всередині та за межами кордонів України. Криза біженців, викликана війною, викликала хвилі солідарності та мобілізації по всій Європі. ЄС та його держави-члени надають надзвичайну допомогу переміщеним особам та підтримку країнам, що межують з Україною. У статті на сайті Європейського парламенту “The EU response to the Ukraine refugee crisis” [3] йдеться про те які заходи проводить ЄС щодо тимчасового захисту для людей, що біжать з України, про кошти, які виділяються на підтримку прикордонних країн, та про регулювання зовнішніми кордонами ЄС.

У цій роботі на прикладі Швеції буде розглянуто наскільки ефективною є міграційна політика європейських країн, розглянемо динаміку мігрантів, біженців та емігрантів, а також наскільки країни здатна забезпечити комфортне життя для людей за умов міграційної кризи, що набирає оберти в ЄС.

Процес міграції в Швеції почався давно, ще в часи середньовіччя. З 1850 і до 1930-х років настала "велика еміграція". Близько 1,5 мільйонів корінних шведів залишили країну. Вони вирушили до Америки та Австралії - рятуючись

від злиднів та релігійних переслідувань, у пошуках кращого життя для себе та своїх сімей.

Але темні часи для Швеції позаду і зараз можна побачити статистику емігрантів, які щорічно покидають країну. Кількість доволі стабільна протягом аналізованого періоду і немає значних відхилень. Найбільша кількість емігрантів зафіксована у 2015 році - 55 830 тис. Найменше значення зафіксовано у 2017 році - 45 620 тис. (Рис. 1)

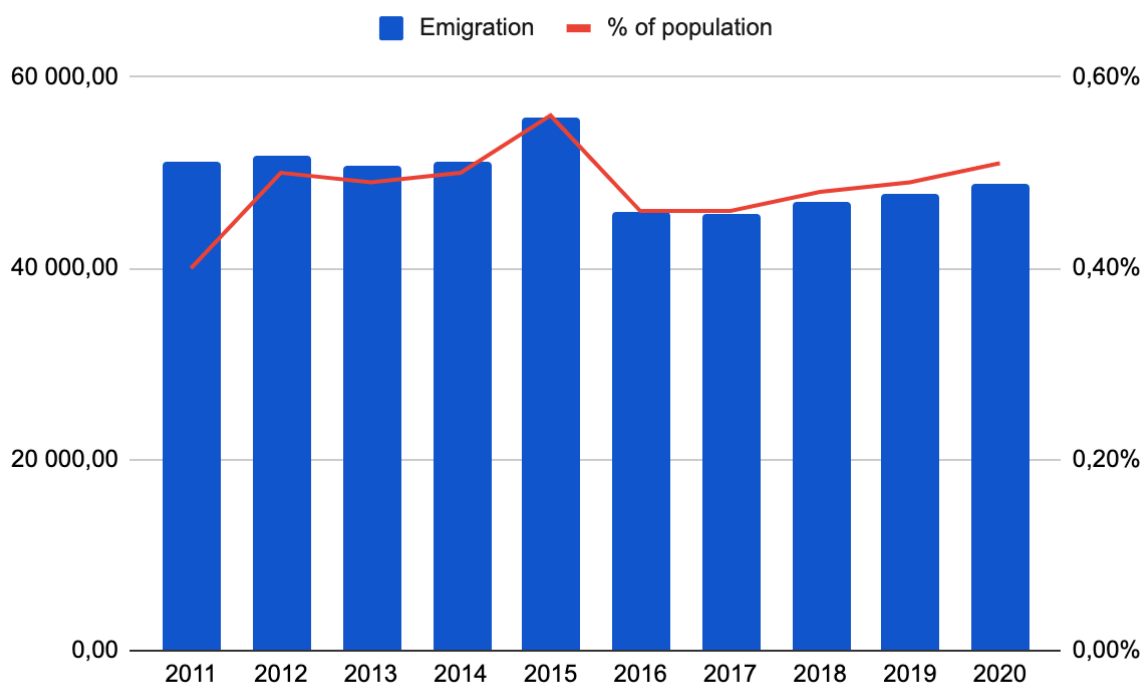

Рис 1 - Динаміка еміграції зі Швеції, та відсоток емігруючих від населення в період 2011-2020 рр. (у тис.) [4].

Варто зазначити, що кількість емігрантів не переважає 1% від всього населення Швеції. Це свідчить про те що Швеція намагається забезпечити якомога комфортні умови для життя своїх громадян та гостей країни.

Далі розглянемо динаміку іммігрантів що прибувають у Швецію протягом періоду 2011-2020 років. (рис. 2)

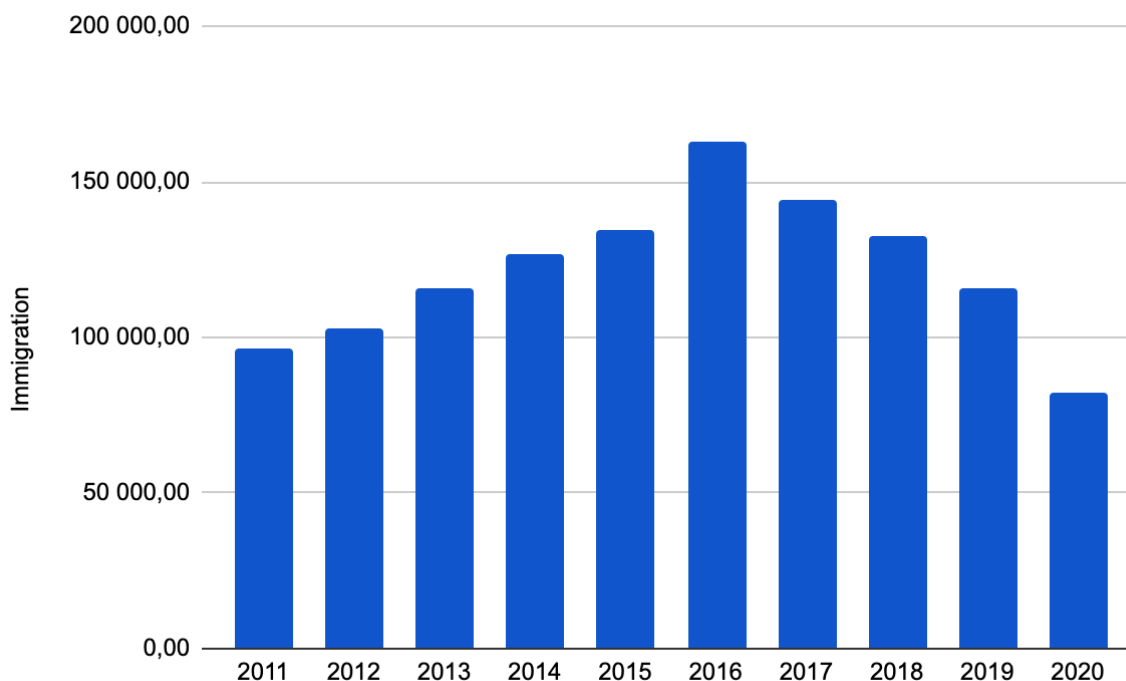

Рис. 2 - Динаміка іммігрантів до Швеції в період 2011-2020 рр (у тис.) [4].

Близько 29 000 осіб із країн, які не входять до ЄС та Європейської економічної зони, також переїхали до Швеції на роботу у 2010-х роках.

У 2018 році Швеція та всі інші країни ООН ухвалили першу у світі глобальну міграційну угоду, яка спрямована на покращення можливостей легальної міграції та полегшення для країн, які приймають мігрантів.

У Швеції проживає близько 2 мільйонів людей, які народилися в іншій країні, або кожна п'ята. Однією з найпоширеніших причин переїзду до Швеції, крім роботи, є возз'єднання з близькими членами сім'ї.

У Швеції також є багато іноземних студентів. Більшість з них, як правило, з Європи, потім йдуть країни Азії та Північної Америки.

У межах ЄС свобода пересування є основним принципом. Оскільки Швеція є членом ЄС, громадяни ЄС мають право працювати, навчатися чи жити у Швеції без посвідки на проживання. Проживши у Швеції з правом на проживання не менше п'яти років, вони одержують право на постійне проживання.

Щодо притулку, Швеція підписала Конвенцію ООН про біженців, що означає, що країна зобов'язалася розглядати та надавати притулок людям,

визнаним біженцями відповідно до Конвенції. Більшість біженців звертаються за притулком і всі заяви про надання притулку розглядає Шведське міграційне агентство.

Розглянемо чисту міграцію Швеції за 2011-2020 роки (рис. 3).

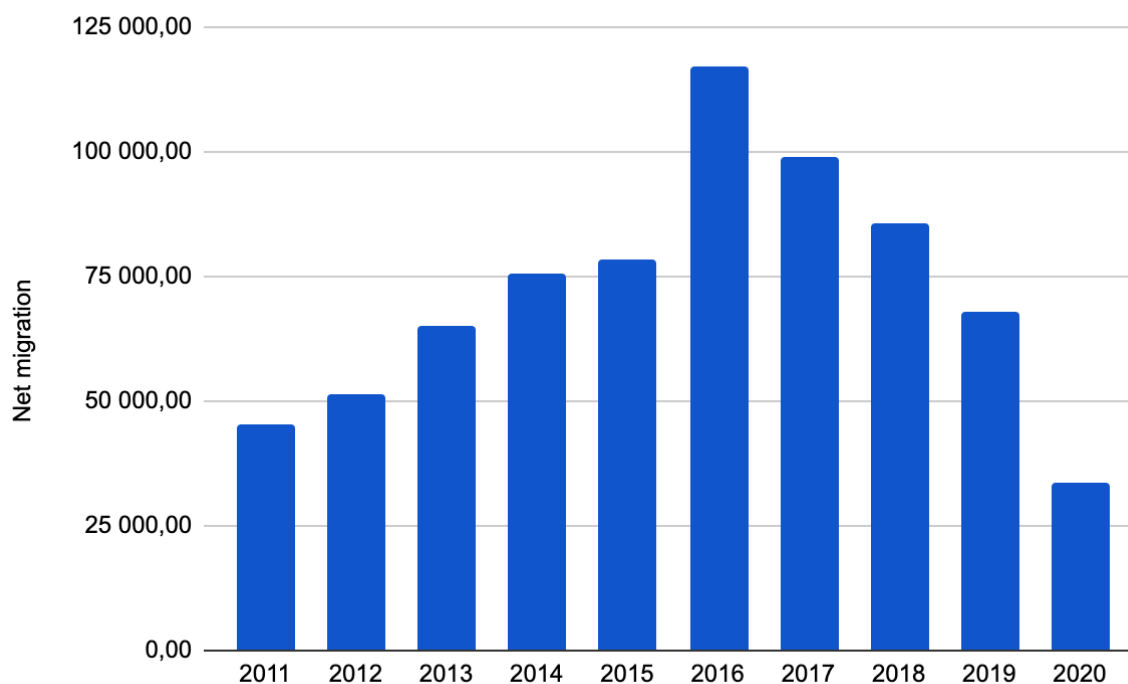

Рис. 3 Динаміка чистої міграції Швеції в період 2011-2020 рр (у тис.) [4].

Чиста міграція - це різниця між кількістю іммігрантів та емігрантів, що безпосередньо впливає на кількість населення країни. Отже, можна побачити, що у 2016 році найбільша кількість людей залишилося на території Швеції - 117 127 тис. Найменший показник припадає на 2020 рік - 33 581 тис.

Розглянемо динаміку притоку біженців до Швеції за період 2012-2022 рр. (рис. 4)

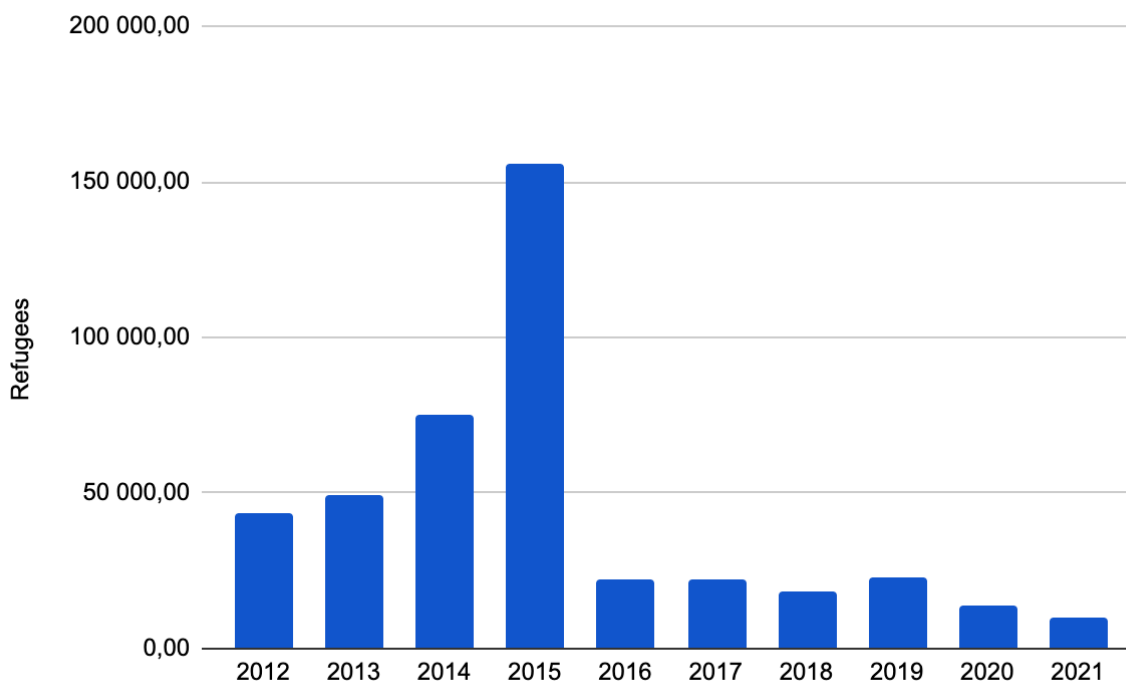

Рис. 4 - Динаміка притоку біженців до Швеції за 2012-2021 рр (у тис.) [4].

Швеція має довгу історію прийому біженців із зон активних військових дій. У 2015 році безпрецедентна кількість людей попросила притулку у Швеції - 163 005 тис.

Пік 2015 був викликаний в основному громадянською війною в Сирії, але значна частина людей також прибула з Афганістану та Іраку. Більш ніж кожен п'ятий – це діти, які прибули без батьків чи іншого законного опікуна. З 2014 до 2018 року сирійці становили найбільшу групу іммігрантів, які прибувають до Швеції щороку.

Після 2015 року відбулося значне зниження кількості клопотань щодо надання притулку, частково через зміни у міграційній політиці Швеції.

Розглянемо динаміку рівня безробіття серед мігрантів та неєвропейських мігрантів у Швеції за період 2011-2020 років. (рис. 5)

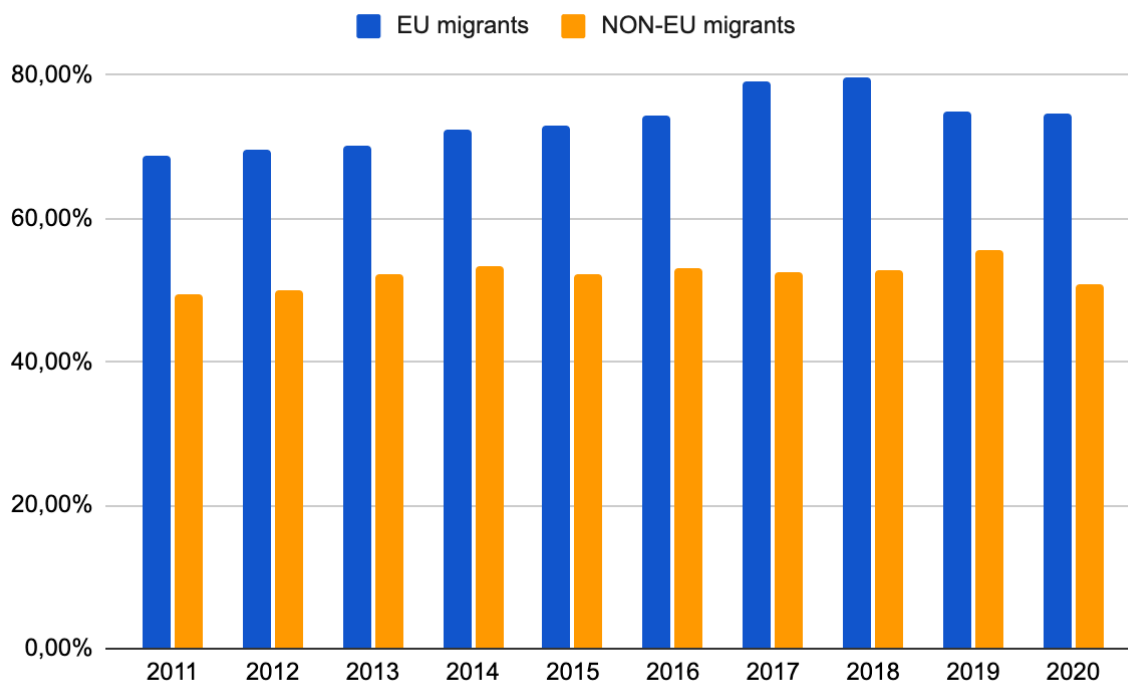

Рис. 5 Динаміка рівня безробіття серед мігрантів та неєвропейських мігрантів у Швеції за 2011-2020 рр. [4].

Можна помітити, що європейські мігранти переважають по кількості безробітних. За даними Статистичного управління Швеції, найбільш поширеними професіями у Швеції є помічник медсестри з догляду вдома або в інтернатах для людей похилого віку, продавець та вчитель початкової школи. Серед людей, що народилися за межами Європи, найпоширенішими професіями є прибиральники, за якими йдуть помічники медсестер.

Те, як довго людина живе у Швеції, впливає на її інтеграцію у суспільство. Найбільш помітні відмінності спостерігаються у сфері освіти, зайнятості та умов праці, економіки, житла та демократичної участі. Група людей, які народилися за межами Європи і прожили у Швеції від 0 до 9 років, відрізняється від інших груп мігрантів, наприклад, нижчими результатами навчання у школі, слабшим становищем на ринку праці, нижчим доходом та вищим відсотком перенаселеності. Найпоширенішим національним походженням цієї групи є сирійське (28%), а найбільш типовий вік - 20-39 років. Для мігрантів, які народилися за межами Європи і прожили більше 10 років у Швеції, результати навчання в школі, становище на ринку праці, економічний статус і рівень

скупченості в житлових умовах кращі, ніж у людей із вищезгаданої групи. Це демонструє значення часу, що потрібне для включення у суспільство. Третина людей із другої групи - вихідці з Ірану чи Іраку, і близько половини з них мешкають у Швеції понад 20 років.

Розглянемо динаміка рівня безробіття серед європейських та неєвропейських мігрантів протягом 2011-2020 років у порівнянні із загальним рівнем безробіття у Швеції. (рис. 6)

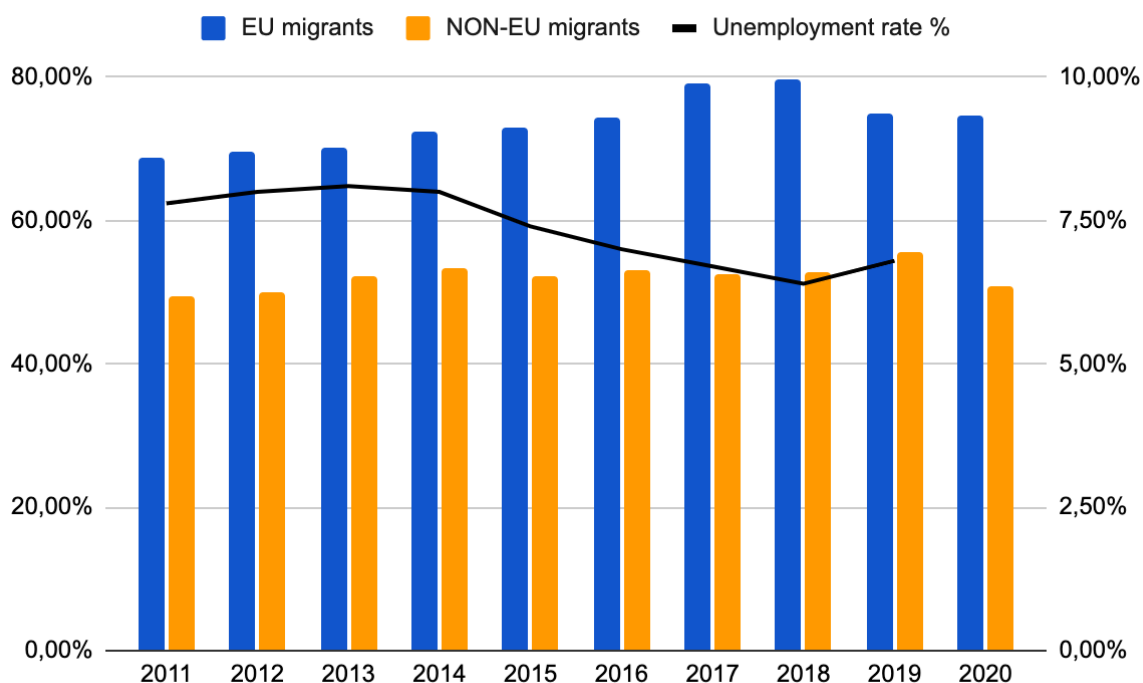

Рис. 6 Динаміка рівня безробіття серед європейських та неєвропейських мігрантів у порівнянні із загальним рівнем безробіття у Швеції (% від активного населення) за 2011-2020 рр. [4].

Ринок праці у Швеції демонструє добрі результати. Зайнятість швидко відновилася після фінансової кризи та зростає високими темпами. Зростання зайнятості відображає відносну силу економічного підйому та активну пропозицію робочої сили.

Це зростання зумовлювалося головним чином сферою послуг і державним сектором, тоді як у обробній промисловості та енергетиці кількість зайнятих скоротилася. У зв'язку з великим припливом біженців зайнятість у державному секторі продовжує зростати, оскільки муніципалітетам та

державним установам необхідно наймати більше людей для роботи з прийому біженців.

У 2016 році загальний рівень безробіття був нижчим за середній по ЄС (8,5%) - 6,9%. Хоча останніми роками спостерігалось високе зростання зайнятості, чисельність робочої сили також збільшилася, що уповільнило зниження безробіття. Безробіття у Швеції продовжує знижуватися – ця тенденція зберігається протягом кількох років. У 2018 року рівень безробіття становив 6,4%, знизившись на 0,6% за 2 роки.

Розглянемо динаміку грошових перерахувань, які роблять емігранти та іммігранти в Швеції за 2010-2021 роки, та як це впливає на економіку країни. (рис. 6)

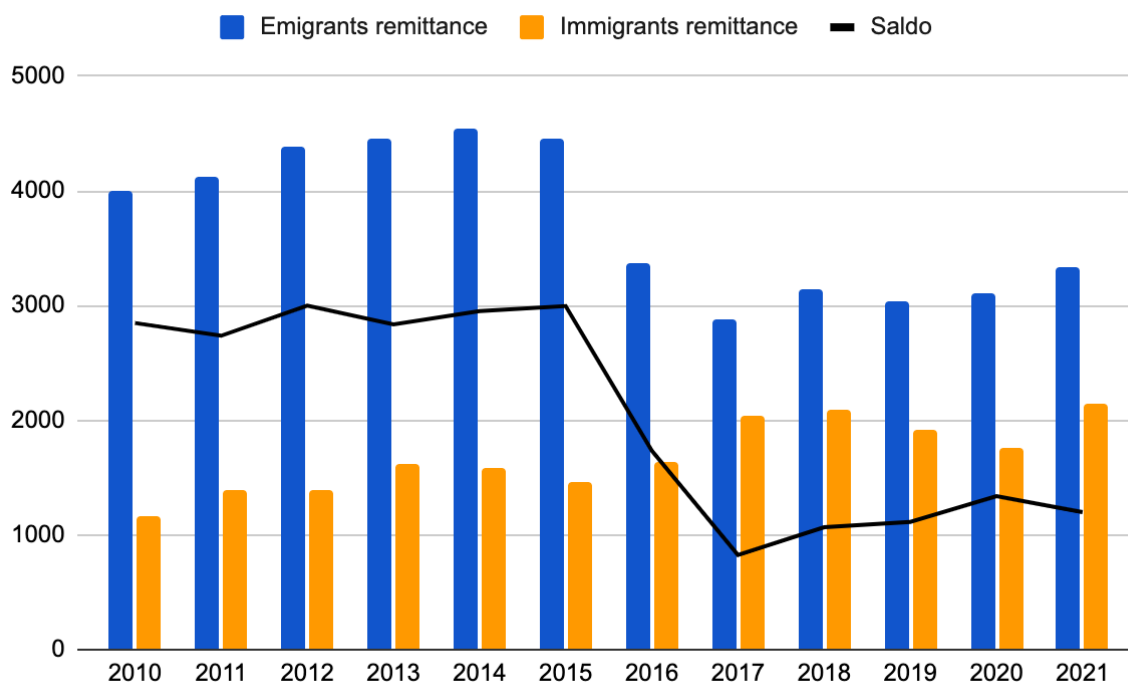

Рис. 7 - Динаміка грошових перерахувань емігрантів та іммігрантів у Швеції за 2010-2021 роки (млн. дол. США) [5].

Грошові потоки помітно більше зі сторони емігрантів. Хоча після 2014 року помітним є різкий спад, а перекази зі сторони іммігрантів навпаки, збільшились у той самий період. Що в свою чергу, призвело до зниження сальдо грошових переказів, пов'язаних з міграцією.

Ряд різних факторів у сукупності пояснює потік грошових переказів від окремих домогосподарств. Крім доходу, в теоретичній літературі розглядаються мікроекономічні детермінанти, такі як вік, освіта, стать, сімейний стан, розмір домогосподарства та тривалість перебування в країні, що приймає, а також плани по поверненню.

У даних простежується тенденція збільшення грошових переказів із віком. Схильність до дарування подарунків/економічної підтримки сильно збільшується з віком, проте особи, які досягли 65 років і більше, дещо рідше здійснюють грошові перекази, ніж особи віком від 55 до 64 років. Однак існують важливі відмінності між людьми, що народилися в країнах, що розвиваються, та іншими групами.

У молодших вікових групах схильність дарувати подарунки/надавати економічну підтримку вдвічі вище серед осіб, які народилися в країнах, що розвиваються, порівняно з респондентами, що народилися у Швеції. У старших вікових групах, навпаки, ми виявили, що особи, що народилися в Швеції, більш схильні дарувати подарунки/надавати економічну підтримку, ніж люди, що народилися в країнах, що розвиваються. В цілому, особи, що народилися в країнах, що розвиваються, частіше дарують подарунки/економічну підтримку, якщо вони молоді, в той час як не мігранти частіше дарують подарунки, якщо вони літні. Це ще раз свідчить про особливий характер схильності до грошових переказів серед осіб з країн, що розвиваються, в порівнянні з особами з інших країн, що може бути пов'язане з розбіжностями у структурі грошових переказів протягом життя.

Україні є чому повчитися у європейських країн, щодо проведення міграційної політики. Особливо зараз, в період війни Україну покинула значна частка робочої сили. І головне питання - як Україна зможе коригувати свою політику, щоб покращити вигоди та обмежити витрати, пов'язані з її великим відтоком робочої сили після перемоги у війні. Дослідження у сфері трудової міграції підкреслюють, насамперед, переваги взаємодії з діаспорою та заохочення мігрантів, особливо кваліфікованих, інвестувати у свої країни та

повертатися до них. Ці вигоди включають повернення кваліфікованих кадрів, поширення технологічних та управлінських знань та поява сучасних малих та середніх підприємств. Мігранти, що повернулися, також можуть привезти з собою значні заощадження: зазвичай обсяг заощаджень, накопичених українськими мігрантами за кордоном, більш ніж вдвічі перевищує обсяг відправлених грошових переказів.

Крім спеціальних програм для репатріантів, створення більш привабливого бізнес-середовища, безсумнівно, буде корисним як для стимулювання повернення мігрантів, так і для стимулювання інвестицій в економіку в цілому. В Україні це вимагає підвищення ефективності державних інституцій, посилення антикорупційних заходів, проведення реформ у таких секторах, як ринок землі чи судова система, а також покращення інфраструктури. Підвищення задоволеності місцевими зручностями, такими як охорона здоров'я, освіта, житло, навколишнє середовище, дороги та транспорт, також може підвищити ймовірність того, що люди захочуть повернутися до країни, захочуть повернутися з еміграції чи взагалі залишитися в країні.

Важливо також покращити соціальні аспекти української міграції. Майже 30% українських емігрантів не мають жодного правового статусу (наприклад, статусу резидента чи дозволу на роботу) у країні, що приймає. Лише 22% українських емігрантів охоплено соціальним забезпеченням у країнах, де вони працюють. Українська влада могла б надавати мігрантам більше підтримки, наприклад, консультації з юридичних та адміністративних питань у країнах, де вони працюють, та на батьківщині. Вони також повинні співпрацювати з основними країнами призначення для покращення правового статусу трудових мігрантів та збільшення охоплення їх соціальним забезпеченням. Одним із ключових питань є покращення переносимості прав на соціальне забезпечення: необхідне міжнародне співробітництво для забезпечення того, щоб мігранти могли отримувати допомогу, накопичену в приймаючій країні, назад на батьківщину.

Список використаних джерел

1. Tesselte de Lange “Recasting the Single Permit Directive: furthering the protection of migrants at work in the EU?” Jul 2022. URL: <https://eumigrationlawblog.eu/recasting-the-single-permit-directive-furthering-the-protection-of-migrants-at-work-in-the-eu/#more-8482>
2. Daniel Thym “Temporary Protection for Ukrainians: the Unexpected Renaissance of ‘Free Choice’” March 2022. URL: <https://eumigrationlawblog.eu/temporary-protection-for-ukrainians-the-unexpected-renaissance-of-free-choice/>
3. European Parliament “The EU response to the Ukraine refugee crisis”. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/priorities/migration/20220324STO26151/the-eu-response-to-the-ukraine-refugee-crisis>
4. Eurostat, (2022). URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/explore/all/all_themes?lang=en&display=list&sort=category; European Central Bank, (2022). URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html
5. The Global Knowledge Partnership on Migration and Development, URL: <https://www.knomad.org/data/remittances>

Навчальне видання

**ПРАКТИКУМ З АНАЛІЗУ МІГРАЦІЇ ТА РИНКУ ПРАЦІ
КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Електронні методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

Укладач: Якубовський С. О.

В авторській редакції

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним
забезпеченням для читання файлів формату PDF.

Обсяг 852 КБ.

Методичні рекомендації підготовлено у межах проекту ЕРАЗМУС+ 611599-EPP-1-2019-1-UA-
EPP1MO-MODULE «Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів до Європейського
Союзу: виклики для України», який фінансуються з боку Європейського Союзу

Funded by the
European Union

**Кафедра світового господарства і міжнародних
економічних відносин
Факультет міжнародних відносин, політології та
соціології
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058**